

Odgoj za medije u Republici Sloveniji

Oliver Buček, prof.

Uvod

- ▶ Kako definirati odgoj za medije?
  - ▶ **obrazovanje za medijsku pismenost** (*media literacy education*)
  - ▶ **obrazovanje za medijsku osviještenost** (*media awareness education*)
  - ▶ **vizualna pismenost** (*visual literacy*)
  - ▶ **medijska kompetencija** (*media competence*)
  - ▶ **medijska pismenost** (*media literacy*)
  - ▶ *Media education (medijski odgoj)*
-

Modeli odgoja za medije u odgojno-obrazovnim institucijama

- ▶ Započinje u obitelji (roditelji – djeca, djeca – roditelji)
- ▶ Odgoj za medije se različito uključuje u školske sustave
- ▶ Masterman u europskim obrazovnim sustavima govori o **četiri** osnovna modela nastavnog plana i programa integracije odgoja za medije u školski kurikulum

1. Odgoj za medije kao specijalizirani predmet

- ▶ Odgoj za medije kao samostojni (obavezni ili fakultativni) predmet
- ▶ najbolje rješenje - podjela na više dijelova; dio koji obuhvaća **djelovanje televizije**, dio koji obuhvaća **djelovanje radija** i dio koji obuhvaća **tisak**.

2. Odgoj za medije kao konstruktivni element, koji se uči u okviru već postojećeg određenog predmeta, najčešće materinjeg jezika

---

- ▶ najčešći oblik uključivanja odgoja za medije u školski kurikulum
- ▶ medijski tekstovi zahtijevaju drugačiju analizu od literarnih
- ▶ Učenici bi morali biti osposobljeni za pisanje tekstova koji bi bili pogodni za medijsku prezentaciju kao što su npr. radijske vijesti i audiovizualna komunikacija.

3. Pojedini dijelovi medijskog odgoja su uključeni u različite predmete, npr. učenje jezika, literature, povijesti, zemljopisa, glazbe ...

- ▶ U idealnom slučaju takav oblik rada potiče i razvija učitelj – koordinator
- ▶ važna je integracija odgoja za medije u cjelokupni školski kurikulum, u nastavni plan i program svih predmeta koji su povezani s medijima ili koriste bilo kakve oblike tehnologije masovnih medija.

4. Odgoj za medije kao fakultativna aktivnost

- ▶ Primjer takvog uključivanja odgoja za medije u kurikulum su razne neobvezne fakultativne aktivnosti, koje se na školi odvijaju u slobodno vrijeme.
- ▶ Koji model uključivanja odgoja za medije je najbolji i najkvalitetniji?
- ▶ Potrebno je poticati i podupirati razvoj odgoja za medije s više različitih modela jer to donosi najbolje rezultate

Odgoj za medije u Republici Sloveniji

- ▶ Mediji igraju ključnu ulogu u odgoju mladog čovjeka.
  - ▶ **Dehumanizacija osobe** - mediji prisvoje tj. pridobiju mladu osobu i da ju udalje od njegovih osobnih iskustava te mu svijet postane besmislen
  - ▶ **Oslobađanje osobe** - mediji adolescentu predstavljaju kulturnu raznolikost umjesto standardizacije i uniformiranosti što im omogućuje izbor različitih medijskih sadržaja
    - ▶ Potreban je odgovarajući raspon kritičke svijesti i koherentno razvijen odgojni program za poticanje kritičke autonomije adolescenata
-

Ključni zadatak odgoja za medije

- ▶ pomoći mladim ljudima da postanu **aktivni** i slobodni sudionici u komunikacijskom procesu, a ne **pasivni**, statični i neodgovorni robovi medija u jednosmjernom komunikacijskom procesu
- ▶ Slovenija spada među najnaprednije države na tom području - medijski odgoj uključen u nastavni plan i program na različite načine (kao sastavni dio različitih školskih predmeta i kao fakultativni predmet) i na različitim nivoima (od osnovne škole do fakulteta)

Ključni zadatak odgoja za medije

- ▶ Reformom osmogodišnje škole u devetogodišnju u Sloveniji je odgoj za medije postao sastavni dio školskog kurikulumu.
- ▶ Odgoj za medije je postao sastavni dio različitih školskih predmeta, prije svega slovenskog jezika i domovinskog odgoja i etike.

Dva fakultativna predmeta s područja medija

- ▶ **Medijski odgoj**, koji se poučava u sedmom, osmom i devetom razredu, a razdijeljen je na **tisak, radio i televiziju te Internet**
- ▶ **Školsko novinarstvo**

1. godina – Tiskani mediji

- ▶ najuopćenije medijsko orijentiran.
- ▶ Učenici uče karakteristike masovnih medija i različite načine komunikacije kao što su **novinarski, umjetnički i publicistički tekstovi, dokumenti, fotografija, video, film, glazba, internet** te znaju razlikovati propagandu i oglašivanje od novinarskog izvještavanja.
- ▶ CILJ: učenici treba da shvate, da mediji ne odražavaju svijet već ga stvaraju i konstruiraju.
  - ▶ **Na kraju prve godine učenici naprave i izdaju vlastite novine.**

2. godina - predmet Radio

- ▶ Naglasak je na radijskim medijskim sadržajima i povijesti nastanka radija.
- ▶ Učenici se nauče oblikovati vlastitu radijsku emisiju te upoznaju različitu medijsku publiku.

3. godina je namijenjena upoznavanju televizije

- ▶ Zajedno sa lokalnim televizijskim centrom učenici oblikuju vlastitu televizijsku emisiju.
  - ▶ Učenici upoznaju djelovanje interneta, upoznaju različite utjecaje medija i prije svega problematične teme vezane uz medije kao što su **nasilje i stereotipi**.
  - ▶ Na kraju učenici na okruglom stolu otvoreno raspravljaju o promjeni svojih navika i napišu pisma uredništvima, u kojima predstavljaju svoje inicijative za promjenu medijskih sadržaja
  - ▶ Svrha odgoja za medije je da učenici nauče analizirati, **kritično ocjenjivati** i ostvariti različite medijske sadržaje i da postanu kritični i selektivni medijski potrošači
-

Školsko novinarstvo

- ▶ naglašava kreativni dio odgoja za medije. Učenici se nauče oblikovati školske novine

Srednje obrazovanje

- ▶ odgoj za medije sastavni dio nastavnog plana i programa pri različitim predmetima kao npr. **sociologija** i obavezni sadržaji kao što su **odgoj za mir, obitelj i nenasilje i domovinska kultura**; medije uglavnom obrađuju iz društvenog aspekta

ANKETA:

Kako razumijete pojam medijskog odgoja?

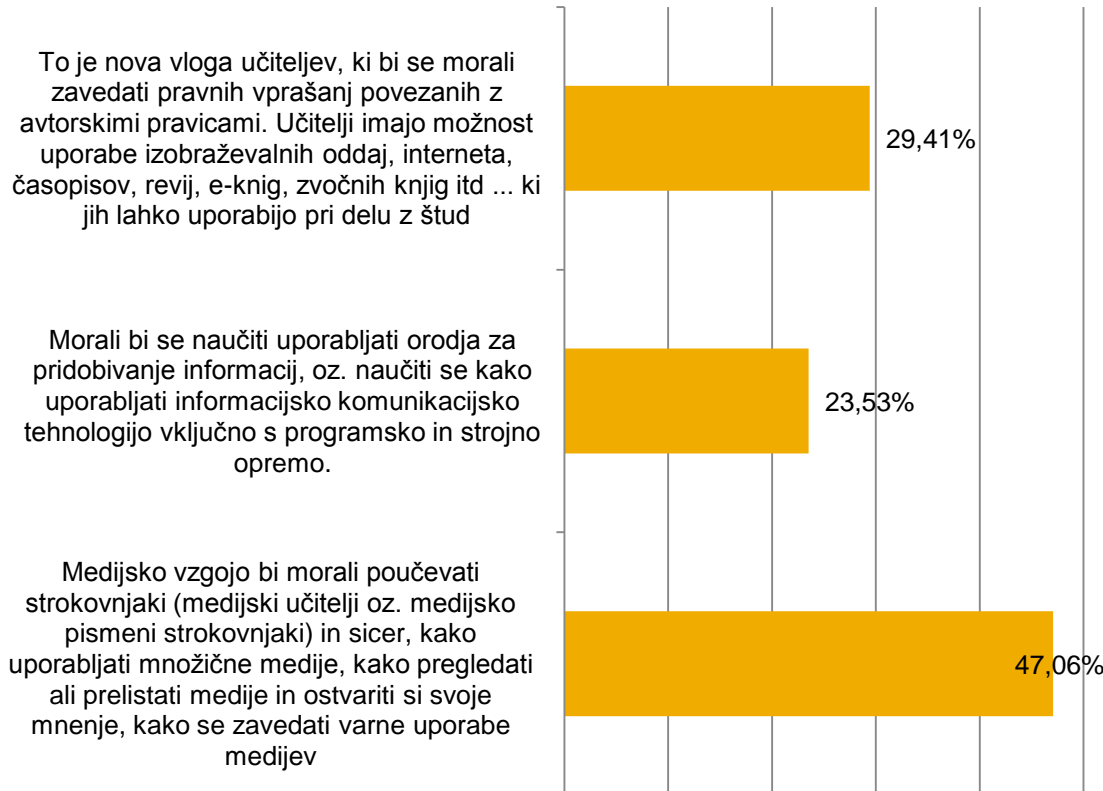

- ▶ Anketa je imala jedno pitanje zatvorenog tipa, a suradnici su birali između četiri moguća odgovora
- ▶ U istraživanju je sudjelovalo 17 suradnika

ANKETA:

Kako razumijete pojam medijskog odgoja?

Rezultati pokazuje da gotovo polovica (47,06 %) ispitanika smatra da bi Odgoj za medije **morali poučavati stručnjaci (medijski učitelji ili medijsko pismeni stručnjaci)**, te kako upotrebljavati masovne medije, kako pregledati i prelistati medije i ostvariti vlastito mišljenje, kako sigurno upotrebljavati različite medije (sposobnost traženja potrebnih informacija, kritični i selektivni pristup do informacija, razumna upotreba društvenih mreža, internetska komunikacija

ZAKLJUČAK

- ▶ Po mišljenju Mastermana Odgoj za medije će se u budućnosti razvijati kao proces cjeloživotnog učenja, a ne samo kao domena učitelja Odgoja za medije
- ▶ Učitelji i učenici moraju znati da mediji nisu transparentni nosioci različitih informacija i da ih zbog toga moramo znati čitati kritično

ZAKLJUČAK

- ▶ Učitelji bi morali biti svjesni da učenici ne dolaze na nastavu sa praznim glavama nego sa svojim predrasudama, idejama, stereotipima koje su naučili iz medija.
- ▶ Zato je za učitelje korisno da često ažuriraju svoje znanje o medijima o kojima poučavaju.

